

donderdag, 9 juli 2026

Opinie: Ook in onzekere tijden is transparantie noodzakelijk

Artikel in de De Volkskrant van 8 juli 2026.

Ineke van Gent is voorzitter van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding.

Dit is een ingezonden bijdrage uit de Volkskrant van 8 juli 2026, die niet noodzakelijkerwijs het standpunt van de Volkskrant reflecteert.

Lees [hier](#) meer over het beleid van de Volkskrant aangaande opiniestukken.

Transparantie en openheid van beleid zorgen ervoor dat we gemaakte keuzes kunnen volgen en kunnen bijsturen waar nodig. Daarmee zijn ze belangrijke pijlers onder een weerbare democratie.

Op 29 juni publiceerde [Nieuwsuur een artikel over het feit dat](#) het ministerie van Defensie meer vraagt van Nederlanders, maar minder transparant wordt over de uitgaven. Eerder [deze maand gaven Kamerleden Kati Piri en Laurens](#)

Dassen in de *Volkscrant* al aan te worstelen met de gesloten en weinig transparante houding van Defensie.

Tijdens de presentatie van de defensieplannen vertelde minister Dilan Yesilgöz dat er geen volledige transparantie komt over de vraag waaraan de tientallen miljarden in de komende jaren worden besteed. Dat zei zij ook na kritiek van de Rekenkamer, die concludeerde dat het ministerie de aanbestedingsregels niet altijd volgt. Volgens de Rekenkamer heeft dit in 2025 geleid tot 4,4 miljard euro aan fouten en onzekerheden.

Weerbare democratie

In een tijd van toenemende onveiligheid begrijp ook ik, voorzitter van het Adviescollege Openbaarheid en Informatiehuishouding, dat informatie niet altijd voor iedereen openbaar kan zijn. Maar transparantie en openheid gaan verder dan alleen inzicht geven in het Defensiebudget. Ze zijn belangrijke pijlers onder een weerbare democratie. Transparantie en openheid van beleid zorgen ervoor dat we gemaakte keuzes kunnen volgen en kunnen bijsturen waar nodig. En alleen een overheid die duidelijk maakt wat ze doet, waarom ze het doet en hoe, kan rekenen op het draagvlak dat nodig is voor het gevraagde commitment.

Gelukkig is de werkelijkheid niet zo zwart-wit als minister Yesilgöz het doet vermoeden. Zij heeft meer middelen in handen om ervoor te zorgen dat transparantie wordt gewaarborgd en politici het beleid kunnen controleren. Om zich te verantwoorden voor de, in meerdere opzichten, lieve vrede. Ik noem er hier drie.

Informatievoorziening parlement

Juist als je niet overal even transparant kunt zijn, is het belangrijk om de formele volksvertegenwoordiging maximaal in staat te stellen haar controlerende taak uit te voeren. Kamerleden controleren immers namens ons het handelen van politieke

bestuurders. Naast openbare technische briefings en hoorzittingen, of de mogelijkheid om onder geheimhouding stukken in te zien, is daarvoor nog iets nodig: direct en informeel contact tussen ambtenaren en Kamerleden. Het kabinet heeft onlangs een goede stap gezet door de aanwijzingen voor ambtenaren en Kamerleden aan te passen, met het oog op een 'meer ontspannen contact'. Nu moeten we dit nog in de praktijk gaan brengen.

Kwaliteitsjournalistiek

Naast de formele volksvertegenwoordiging is er ook een controlerende functie voor de journalistiek. Kranten als *Het Parool* en *Trouw* vinden hun oorsprong in de Tweede Wereldoorlog, toen er grote behoefte was aan onafhankelijk nieuws in plaats van de propaganda van de bezetter. In deze tijden van desinformatie en nepnieuws zou ook de minister van Defensie zich binnen het kabinet sterk moeten maken voor betrouwbare kwaliteitsjournalistiek. Die is onmisbaar voor het creëren en behouden van een gezonde democratie. Ook bij de afhandeling van Woo-verzoeken is het belangrijk dat de verzoeken van kwaliteitsjournalisten op hun merites worden beoordeeld, bijvoorbeeld door ze via een versnelde procedure te behandelen of met de journalisten afspraken te maken over inzage onder geheimhouding.

Wat je geheimhoudt

Tot slot is het belangrijk maximaal transparant te zijn over wat je geheimhoudt. Maak vooraf afspraken met elkaar over de informatievoorziening vanuit Defensie: geef aan welke informatie je wel kunt delen en welke niet en waarom, en op welke momenten je dit later alsnog kunt doen. Maak duidelijk hoe je informatie bewaart, ook voor de toekomst. Zodat je dit inzicht op een later moment kunt bieden en dan verantwoording kunt afleggen. Houd je aan die afspraken, en spreek elkaar erop aan.

Ook in onzekere tijden is het belangrijk om transparantie en openheid te waarborgen. Juist als je informatie geheimhoudt.

Bron: [de Volkskrant](#)

Meer uitgelicht >

Bron: [de Volkskrant](#)